

Ewa Janeczek, Marcin Sobota, Urszula Szachowicz,

Dydaktyka przedmiotowa

materiały dla słuchaczy studiów podyplomowych

„Nauczyciel przedmiotów zawodowych w zakresie organizacji usług gastronomicznych i hotelarstwa oraz architektury krajobrazu – studia podyplomowe”

AKRCHITEKTURA KRAJOBRAZU

Wrocław 2009

Od autorów

Dydaktyka ogólna i przedmiotowa zajmuje się problematyką, której znajomość jest niezbędna w pracy nauczyciela. Niniejsze opracowanie zostało wykonane przez nauczycieli przedmiotów zawodowych z długoletnim stażem i doświadczeniem, jako pomoc w doskonaleniu nauczania przedmiotów zawodowych. Opracowanie zawiera siedem rozdziałów z podstawowymi umiejętnościami dydaktycznymi, do których należą:

1. Proces nauczania i uczenia się.
2. Zasady nauczania.
3. Cele nauczania.
4. Metody kształcenia.
5. Środki dydaktyczne.
6. Struktura lekcji.
7. Konspekt zajęć.

Poszczególne zagadnienia zostały opracowane tak, że zawierają w pierwszej kolejności materiały z zakresu dydaktyki ogólnej, a następnie szczegółowe przykłady z zakresu architektury krajobrazu. Materiały z zakresu dydaktyki przedmiotowej będą sukcesywnie uzupełniane w kolejnych semestrach.

Mamy nadzieję, że przygotowane przez nas materiały będą cenną pomocą dla nauczycieli przedmiotów zawodowych.

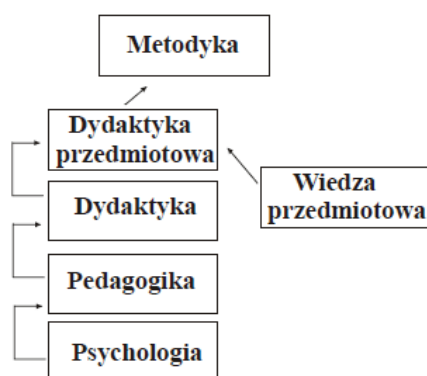
Wprowadzenie

„**Nauczyciel** – nazwa oznacza kogoś, kto uczy innych przekazując im jakieś wiadomości, bądź naucza kogoś się jak żyć. To pierwsze znaczenie uległo pod wpływem nowych tendencji pedagogicznych znacznej ewolucji. Współczesny nauczyciel staje się więc tym, kto kształci, wychowuje i rozwija znajdujących się pod jego opieką uczniów. Powodzenie tej pracy zależy od uczniów od programu edukacji, lecz przede wszystkim od samego nauczyciela. Ta ostatnia zależność jest uwarunkowana dwojako, wiąże się mianowicie z osobą nauczyciela i z jego kwalifikacjami nauczycielskimi” – tak zdefiniowano pojęcie „nauczyciel” w Nowym słowniku pedagogicznym Wincentego Okonia wydanego w ostatnich latach XX wieku.

Należy zwrócić uwagę na to, iż bardzo często nawet bardzo rzetelne przygotowanie merytoryczne nie jest wystarczające dla skutecznego przekazywania wiedzy. Stąd, szczególnie w przypadku przedmiotów zawodowych, o bardzo specjalistycznym charakterze należy zwrócić uwagę na kształcenie w kierunku pedagogicznym nauczycieli przedmiotów zawodowych.

Niniejsze materiały dydaktyczne są przeznaczone dla słuchaczy studiów podyplomowych dla nauczycieli przedmiotów zawodowych w zakresie architektury krajobrazu, realizowanych przez Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu w ramach projektu pt.: „Nauczyciel przedmiotów zawodowych w zakresie Gastronomii, Hotelarstwa i Architektury Krajobrazu” finansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny (Program Operacyjny Kapitał Ludzki).

Materiały te mają charakter uzupełniający do prowadzonych wykładów, ćwiczeń oraz materiałów umieszczanych przez prowadzących na stronach internetowych projektu (www.nauczyciel.up.wroc.pl).

Należy zwrócić uwagę, iż wiedza przedmiotowa koniecznie musi zostać uzupełniona zagadnieniami z dydaktyki przedmiotowej (oczywiście poza wiedzą z zakresu psychologii i pedagogiki).

Rzetelne przygotowanie nauczycieli przedmiotów zawodowych jest podstawą dobrego przygotowania kadry średniego szczebla dla potrzeb gospodarki.

Nauczyciel przedmiotów zawodowych to specjalista z bardzo dobrym przygotowaniem merytorycznym w swojej dziedzinie, często praktykujący w swoim zawodzie. Jednak bez przygotowania pedagogicznego, metodycznego i poznania elementów psychologii jest dalece prawdopodobne, że może nauczać nieskutecznie.

Dobrze wykształcony dydaktyk przedmiotowy powinien mieć ukończone studia wyższe z zakresu danej dziedziny ale powinny być one uzupełnione studiami pedagogicznymi.

Trudność w wykształceniu dobrych nauczycieli przedmiotów zawodowych w zakresie architektury krajobrazu jest specyfika dydaktyki przedmiotowej w tym zakresie spowodowana przede wszystkim interdyscyplinarnością samej architektury krajobrazu. Przenikanie się różnych dziedzin wiedzy i sztuki.

1. NAUCZANIE I UCZENIE SIĘ

Hasła: kształcenie, nauczanie, uczenie się, czynniki wpływające na uczenie się, ogniwa procesu nauczania – uczenia się

Dydaktyka – słowo pochodzące z greckiego, czasownik *didaskein* znaczy nauczać, wyjaśniać, udowadniać, a także uczyć się. Dydaktyka to jedna z podstawowych nauk pedagogicznych, której przedmiotem jest nauczanie i uczenie się. Zadaniem dydaktyki jest wykrywanie i wyjaśnianie określonych zależności między czynnościami, treściami, metodami, formami i środkami oraz warunkami pracy nauczyciela i uczniów.

Kształcenie – ogół czynności i procesów umożliwiających osiągnięcie określonego zasobu wiedzy, umiejętności, nawyków, ale również zdolności, zainteresowań, przekonań, postaw, doskonalenie cech osobowości człowieka. Najczęściej pojmowane jest jako nauczanie i uczenie się. Z pojęciem kształcenia integralnie powiązane jest pojęcie wychowania. Kształcenie może być ogólne i zawodowe. Najczęściej mówią o kształceniu myślimy o kształceniu formalnym związanym z systemem szkolnictwa, ale może ono zachodzić również nieformalnie poprzez samodzielne zdobywanie wiedzy i umiejętności w codziennych doświadczeniach, w kontaktach z innymi osobami, poprzez nabywanie informacji z różnych dostępnych źródeł.

Nauczanie – planowana i systematyczna praca nauczyciela z uczniami, polegająca na wywołaniu i utrwaleniu zmian w ich wiedzy, umiejętnościach postępowaniu i całej osobowości pod wpływem uczenia się. Nauczanie jest działalnością zamierzoną, intencjonalną polegającą na wywołaniu uczenia się.

Główna rola nauczyciela w tym procesie polega na tym, aby przy udziale różnych metod, środków i form pracy wywołać proces uczenia się

Uczenie się – proces nabywania przez uczącego się wiedzy, umiejętności, nawyków, rozwijania zdolności, zainteresowań, kształtowania postaw i przekonań w wyniku, którego powstają zmiany w postaci przyrostu wiedzy, umiejętności, nowe formy zachowania albo modyfikacje zachowań wcześniej nabytych.

Czynniki wpływające na uczenie się – na proces uczenia się wpływa wiele różnych czynników, od których uzależnione są efekty tego procesu. Czynniki te, to między innymi:

- inteligencja
- zdolności specjalne – percepcyjne, intelektualne, psychomotoryczne
- zainteresowania
- nastawienie
- poziom aspiracji
- motywacja uczenia się
- stan organizmu
- sposoby zapoznawania uczniów z nowym materiałem
- powtarzanie materiału
- wzmocnienia, czyli nagrody, pochwały, nagany
- informacja zwrotna o wynikach
- aktywność uczniów

Ogniwa procesu nauczania – uczenia się – przebieg procesu kształcenia może być różnorodny, bo jest uzależniony od wielu czynników takich jak chociażby: wiek uczniów, przedmiot nauczania, materiał nauczania, metody i warunki nauczania. Niezależnie jednak od przedmiotu i treści nauczania wyodrębniono pewne wspólne ogniwa dla procesu nauczania – uczenia się.

Ogniwa nauczania – uczenia się to:

- ❖ Uświadomienie uczniom celów i zadań
- ❖ Zaznajomienie z nowym materiałem
- ❖ Uogólnianie
- ❖ Utrwalenie przyswojonego materiału
- ❖ Kształtowanie umiejętności, nawyków, postaw
- ❖ Wiązanie teorii z praktyką
- ❖ Kontrola i ocena wyników nauczania

Współczesny nauczyciel nie może ograniczać się do przekazywania gotowej wiedzy, ale musi tak organizować i kierować pracę uczniów, by mogli samodzielnie poznawać rzeczywistość, uczyć się spostrzegania, samodzielnego myślenia, działania, formułowania wniosków, wykorzystywania zdobytej wiedzy w sytuacjach praktycznych.

Kwestionariusz stylów uczenia się – zestawienie

(adaptacja z D. Kolb'a i Mc Carthy'ego, 1980)

Poniżej znajduje się dziewięć zestawów twierdzeń (jeden zestaw w rzędzie). Spójrz na twierdzenia i zdecyduj, jak blisko dotyczą one Ciebie. Daj 4 punkty twierdzeniu, z którym najbardziej się identyfikujesz, 3 punkty drugiemu, 2 trzeciemu i 1 punkt twierdzeniu, z którym się najmniej identyfikujesz.

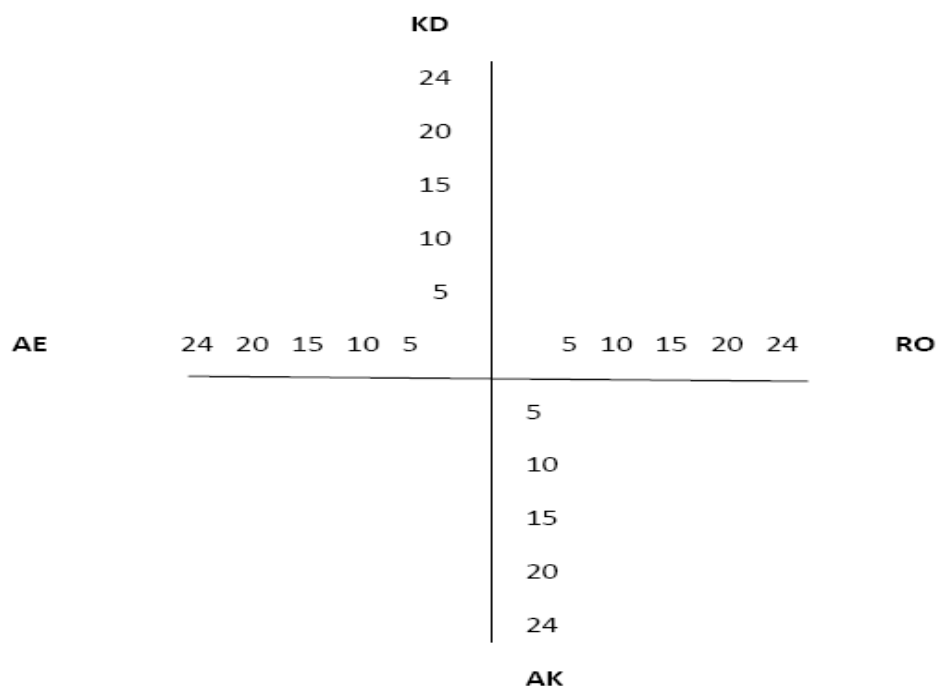
Nie ma dobrych czy złych odpowiedzi. Oddzielna kartka służyć będzie interpretacji sposobu oceny twierdzeń.

1	Dostrzegam rzeczy, lubię się angażować	Lubię rozpatrywać wszystkie aspekty sprawy	Przywiązuje wagę do tego co lubię	Lubię żeby rzeczy były użyteczne
2	Jestem otwarty na nowe doświadczenie	Lubię patrzeć	Lubię analizować rzeczy i rozkładać je na części	Jestem bezstronny
3	Lubię kierować się uczuciami	Lubię ryzykować	Lubię myśleć o rzeczach	Lubię robić rzeczy
4	Akceptuję ludzi i sytuacje takimi, jakie są	Lubię pracować i mieć efekty	Lubię oceniać	Lubię być świadom tego, co się wokół mnie dzieje
5	Miewam wewnętrzne przeczucia	Lubię obserwować	Jestem logiczny	Miewam wiele pytań
6	Lubię idee i teorie	Lubię rozważać rzeczy i poddawać je refleksji	W myśleniu posługuję się konkretami	Lubię być aktywny
7	Lubię się uczyć tu i teraz	Polegam na swoich własnych obserwacjach	Mam skłonności do myślenia o przyszłości	Lubię widzieć rezultaty mojej pracy
8	Polegam na swoich uczuciach	Lubię zastanowić się przed działaniem	Polegam na swoich pomysłach	Muszę sam wszystkiego spróbować
9	Jestem energiczny i entuzjastyczny	Jestem spokojny i powściągliwy	Zazwyczaj przemyślam sprawy	Jestem odpowiedzialny jeżeli chodzi o sprawy

Konkretne doświadczenie Z/P		Refleksyjne obserwacja I/W		Abstrakcyjny konceptualizm A/L		Aktywne eksperymentowanie D/E	
1		1		1		1	
2		2		2		2	
3		3		3		3	
4		4		4		4	
5		5		5		5	
6		6		6		6	
7		7		7		7	
8		8		8		8	
9		9		9		9	
KD łącznie		RO łącznie		AK łącznie		AE ŁĄCZNIE	

PO POSUMOWANIU CYFR W KOLUMNACH WYNIKI NANIEŚ NA WYKRES ZAZNACZAJĄC NA NIM LICZBĘ PUNKTÓW PRZY KAŻDYM Z WYMIARÓW

OPIS INDYWIDUALNYCH STYLÓW

DYNAMICZNY /ENTUZJASTYCZNY - AD

Lubi nowe sytuacje, nowe zdarzenie, nowe wyzwania

Lubi ryzyko, zmiany, podniecenie

Działa na zasadzie prób i błędów

Przyjmuje opinie, odczucia, myśli innych

Angażuje innych ludzi

Uczy się poprzez działanie

Dobrze się adaptuje do nowych sytuacji

Patrzy w przyszłość

Potrafi być impulsywny, wpadać w sprawy jak huragan

Chyba bardziej ceni sobie reakcję opartą na odczuciach niż przemyślenia

Mocno polega na sieci wspomagającej

Próbuje inspirować innych, ale nie zawsze mu się to udaje.

INNOWACYJNY / Z WYOBRAŹNIĄ - RO

Widzi wiele sposobów i różnych punktów widzenia

Ma jasny obraz całej sytuacji – dokonuje powiązań, poszukuje jedności

Używa wyobraźni i fantazji

Pracuje wybuchem energii

Uczy się poprzez refleksję i dyskusję

Nie śpieszący się, rozluźniony, przyjacielski unika konfliktów

Używa intuicji

Nie może być popędzany do momentu aż jest gotowy

Słucha innych, lubi dzielić się pomysłami z małymi grupami

Lubi mieć poparcie innych

Używa oczu, uszu – słucha, obserwuje, zadaje pytania

ZDROWOROZSAWKOWY/ PRAKTYCZNY - KD

Odnosi sprawy do świata rzeczywistego teorie czyni użytecznymi

Do rozwiązania problemów stosuje idee

Zadaje praktyczne pytania

Ma dobre kwalifikacje detektywistyczne, rozwiązuje problemy

Planista strategiczny – myśli o sprawach praktycznych

Ogranicza osąd do spraw konkretnych ograniczona tolerancja krętych idei

Dla osiągnięcia celów używa rozsądku

Uczy się poprzez sprawdzanie – stosowanie w praktyce i przeglądanie

Lubi mieć pewien stopień kontroli nad sytuacją

Używa faktycznych danych, książek, teorii

Reprezentuje poglądy i podejście zdroworozsądkowe

ANALITYCZNY / LOGICZNY - AK

Lubi ustawiać doświadczenie w kontekście teoretycznym

Formułuje nowe teorie i koncepcje dobrych syntez

Pracuje w uporządkowany, sekwencyjny sposób

Dokładny i uważny

Zorganizowany, lubi działać zgodnie z planem

Uczy się przemyślanie idei teoretyzowanie

Reaguje wolno i chce faktów/ uzasadnień

Kalkuluje prawdopodobieństwa

Unika przesady emocjonalnej

Lubi analizować informacje

Dobrze pracuje niezależnie

WADY I ZALETY KAŻDEGO STYLU

DYNAMICZNY / ENTUZJASTYCZNY AE

ZALETY

Podejmuje ryzyko

Angażuje innych

Wypróbować wiele możliwości

Bardzo aktywny, ożywczy

Stosuje reakcje oparte na odczuciach

Entuzjizm

WADY

Ma skłonność do braku organizacji nie dąży do osiągnięcia wyznaczonych celów

Impulsywny, rzuca się na sprawy

nieświadomie

Tyle przedsięwzięć lub alternatyw, że nie jest możliwe zajęcie się nimi wszystkimi naraz

Zmienność jest utrudnieniem dla innych

Dużo wymaga od przyjaciół

INNOWACYJNY / Z WYOBRAŹNIĄ – RO

ZALETY

Wiele sposobów
Twórcze opcje
Potrafi czekać na najlepszy czas
Widzi sprawy w perspektywie
Patrzy, jak inni dają sobie radę
Widzi potencjalne korzyści
Rozpoznaje symptomy

WADY

Zbyt długo czeka przed podjęciem działania
Nie widzi lasu spoza drzew
Może być zawodny dla przyjaciół
Wiele pomysłów, ale mało działania
Brakuje mu planu działania
Niecierpliwy odnośnie szczegółów
Bezkrytyczny

ZDROWOROZSĄDKOWY / PRAKTYCZNY - KD

ZALETY

Widzi problemy jako normalne i
rozwiązywalne
Stosuje zdolności detektywistyczne by
poznać fakty
Ocenia opcje
Tworzy sytuacje próbne
Ustawia cele i działa
Dobrze pracuje niezależnie

WADY

W działaniu nie stosuje ostrożności
Zadania przytłaczają ludzi
Nie docenia odczuć osobistych
Niecierpliwy
Musi kontrolować i zrobić to sam
Nie wykorzystuje efektywnie innych ludzi

ANALITYCZNY / LOGICZNY - AK

ZALETY

Zbiera wszystkie fakty
Zorganizowany
Przegląda modele i zasoby, które mogą pomóc
Przegląda alternatywy
Kalkuluje prawdopodobieństwo
Dobrze pracuje sam
Konstruktywnie wykorzystuje poprzednie doświadczenia
Szuka korzyści

WADY

Potrzebuje zbyt wielu dowodów przed podjęciem działania
Pomniejsza znaczenie odczuć innych i swoich
Zbyt pogrążony w teorii
Ryzyko przyjmuje powoli
Przesadnie ostrożny
Niechętnie żegna się z przeszłością
Nie potrafi rozpoznać u siebie oznak stresu

DYNAMICZNY / ENTUZJASTYCZNY - AE

Jeśli preferujesz ten styl, będziesz czuć się dobrze w:

- Ćwiczeniach praktycznych, takich jak gry, symulacje, podział na role
- Tworzeniu możliwości interakcji między uczestnikami
- Byciu otwartym w zakresie twoich emocji i doświadczeń
- Przypadku zmian planowanego programu szkolenia

Możesz mieć tendencję do pomijania

- Faktu, że w niektórych uczestnikach ćwiczenia praktyczne mogą budzić niepokój
- Ważności tworzenia takiej atmosfery, która pomaga uczestnikom podejmować ryzyko
- Wartości części teoretycznej ćwiczeń praktycznych i refleksji nad nimi.

Jeśli nie preferujesz tego stylu pamiętaj, by:

- ! Oferować uczestnikom wiele możliwości wypróbowania ich praktycznych umiejętności.
- ! Zapewniać szkolnym takie zadania, które będą wyzwalać i wzmacniać ich zdolności

INNOWACYJNY / Z WYOBRAŹNIĄ - RO

Jeśli preferujesz ten styl, będziesz czuć się dobrze w:

- Ćwiczeniach doświadczalnych takich jak scenki na taśmach wideo czy analiza przypadku.
- Ćwiczeniach z ołówkiem i papierem, które nie wymagają ujawnienia własnego wnętrza
- Programach szkolenia z dokładnymi instrukcjami.

Możesz mieć tendencję do pomijania

- Potrzeby zachowania szybkiego tempa szkolenia
- Potrzeby dzielenia kontroli z uczestnikami
- Potrzeby zachęty do uczestnictwa

Jeśli nie preferujesz tego stylu pamiętaj, by:

- ! Włączyć obserwatorów do ćwiczeń i dać im czas na zdanie sprawozdania z ich ustaleń.
- ! Zapewnić wystarczającą ilość czasu na pełny przegląd i ocenę lekcji opartej na ćwiczeniach

ANALITYCZNY/ LOGICZNY - AK

Jeśli preferujesz ten styl, będziesz czuć się dobrze w:

- Różnego rodzaju zajęciach typu wykładu czy analizy przypadku
- Zastosowaniu podejścia seminaryjnego czy grupowych dyskusjach zachęcających do zadawania pytań.
- Używaniu materiałów pomocniczych rozdawanych słuchaczom.

Możesz mieć tendencję do pomijania

- Jasnego tłumaczenia na temat celu i struktury Twojego szkolenia.
- Dostosowania poziomu zajęć do umiejętności i wiedzy uczestników.
- Odczuć szkolnych osób.

Jeśli nie preferujesz tego stylu pamiętaj, by:

- ! Odnosić praktykę do teorii, gdy tylko jest to możliwe.
- ! Pomagać uczestnikom wyciągać wnioski i dokonywać generalizacji na podstawie ich własnych doświadczeń

PRAKTYCZNY - KD

Jeśli preferujesz ten styl, będziesz czuć się dobrze w:

- Ćwiczeniach praktycznych opartych na rzeczywistym doświadczeniu.
- Stosowaniu technik i uwag praktycznych.
- Tworzeniu planów działania i innych sposobów stosowania wiedzy praktycznie w miejscu pracy.
- Wykorzystaniu uczestników jako materiału do ćwiczeń.

Możesz mieć tendencję do pomijania

- Faktu, że nie wszystko da się sprowadzić do technik, przewodników złotych zasad.
- Ważności bazy teoretycznej.

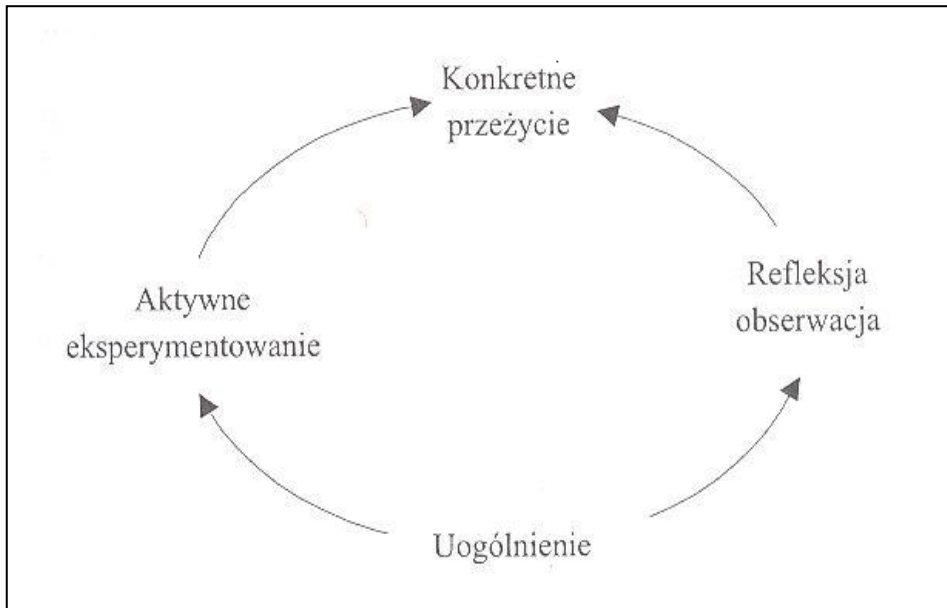
Jeśli nie preferujesz tego stylu pamiętaj, by:

- ! Zapewnić uczestnikom możliwości zastosowania tego, czego się nauczyli w ich miejscach pracy.
- ! Zapewnić uczestnikom czas na użycie ich planów działania.
- ! Połączyć doświadczenia życiowe z twoimi ćwiczeniami i wykładami teoretycznymi.
- ! Dać szkolonym szansę wypróbowania tego, czego się właśnie nauczyli.

Jednym z naczelných zadań edukacji stało się tworzenie warunków osiągnięcia kwalifikacji zawodowych opartych na kompetencjach, czyli na osiągnięciu sprawności i zachowań związanych z wykonywaniem określonej pracy. Nauczyciel powinien wyposażyć uczniów w narzędzia intelektualne, które pozwolą im poradzić sobie ze zmieniającą się rzeczywistością.

Nauczanie powinno skupić się na uczniu. Uczeń jest centralnym punktem wszelkiego uczenia się: sam kieruje swoim procesem kształcenia i ocenia swoje postępy w nauce. Sam też odpowiada za czynione postępy.

Nauczyciel może i powinien odegrać dużą rolę we wzbudzeniu silnej motywacji do zdobywania wiedzy. Ma on za zadanie zorganizować optymalne warunki do uczenia się i stworzyć najkorzystniejsze sytuacje dydaktyczne sprzyjające uczeniu się. Tworząc środowisko dydaktyczne nauczyciel, szczególnie w kształceniu zawodowym, powinien pamiętać, że najskuteczniejszym uczeniem się jest uczenie się w działaniu bądź przez aktywne uczestnictwo, które ilustruje tzw. cykl Kolba.

Skuteczne uczenie się według cyklu Kolba

Nauczyciel może zacząć od dowolnej fazy tego cyklu, ale nigdy nie może zapomnieć o żadnym etapie tego cyklu. Aby umożliwić uczniowi uczenie się w działaniu, musi on tworzyć jak najwięcej sytuacji obfitujących w przeżycia uczniów, angażujących ich aktywność. Takich doświadczeń dostarcza stosowanie przez nauczyciela aktywizujących metod nauczania.

Organizacja procesu nauczania- uczenia się uczniów, szczególnie w ramach przedmiotów zawodowych, powinna być ukierunkowana na kształtowanie postawy badawczej, twórczej i wynalazczej uczniów. Istota kształcenia powinna więc sprowadzać się do samodzielnego rozwiązywania przez uczniów problemów, szczególnie technicznych.

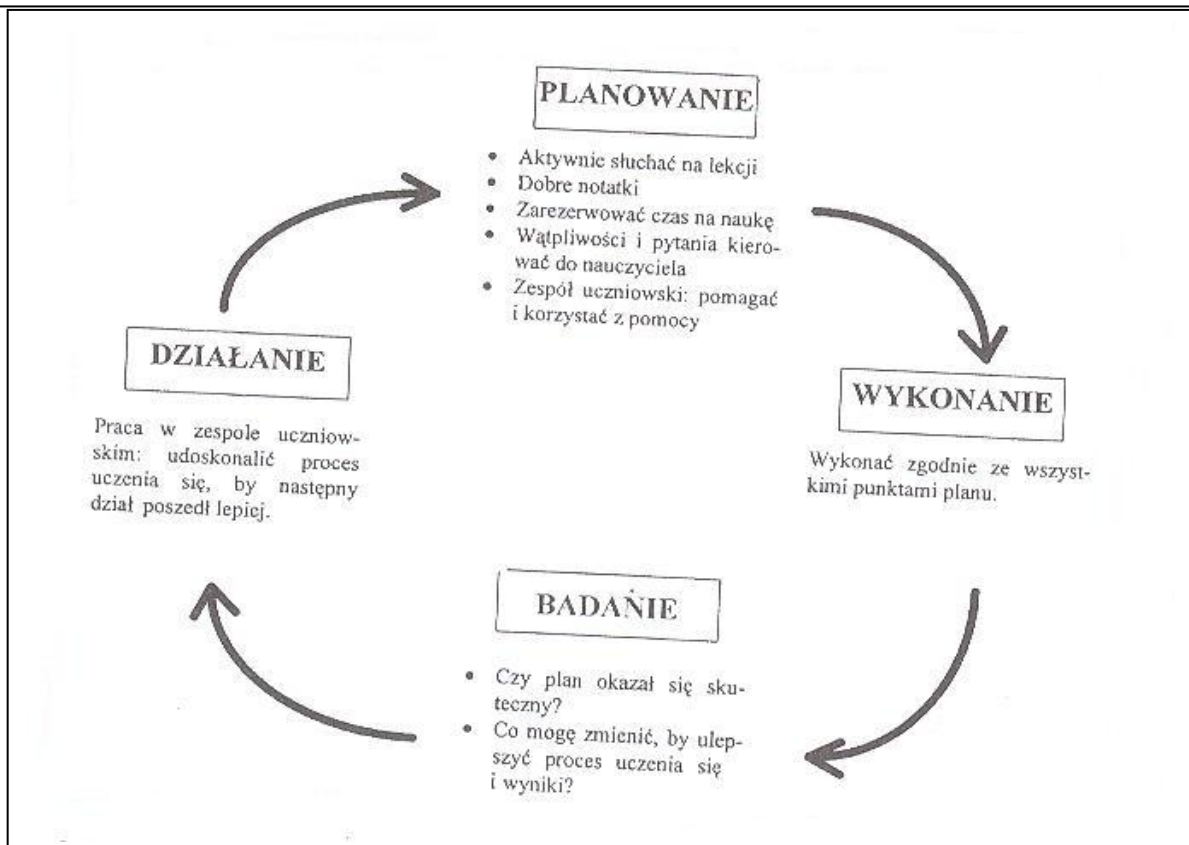
W kształceniu zawodowym, więc także w nauczaniu przedmiotów gastronomicznych, dominującymi metodami powinna być metoda projektów oraz inne metody stymulujące aktywność uczniów. Realizacja procesu kształcenia powinna przebiegać głównie w pracowniach - laboratoriach wyposażonych w nowoczesne pomoce dydaktyczne, materiały dydaktyczne, techniczne środki dydaktyczne i dydaktyczne środki pracy.

Pedagodzy są zgodni co do tego, że uczenie się jest efektywne tylko wówczas, gdy jest wielostronne. Nauczyciela podającego uczniom materiał nauczania zastąpił nauczyciel organizator i kierownik nauczania.

Nowoczesne kierunki nauczania prowadzą do tego, aby:

- rozwijać umysł
- kształtować umiejętności
- rozbudzać zainteresowania
- pobudzać do samokształcenia

Jako narzędzie przydatne w doskonaleniu uczących się proponuje się wykorzystanie cyklu Deminga. Cykl PDSA (Plan-Wykonanie-Badania-Działanie) opracowany został przez Waltera Shewharta i udoskonalony przez W. Edwardsa Deminga. Jest on narzędziem szczególnie przydatnym w procesie ciągłego doskonalenia, także w kształceniu zawodowym . Można go wykorzystać m. in. w procesie systemowego analizowania własnego procesu uczenia się przez uczniów.

Cykl Deminga dla analizy własnego procesu uczenia się ucznia

2. ZASADY NAUCZANIA

Wyjaśnienie:

Zasady nauczania - są to ogólne normy postępowania dydaktycznego, których przestrzeganie pozwala nauczycielowi zaznajomić uczniów z podstawami usystematyzowanej wiedzy, rozwijać ich zainteresowania i zdolności poznawcze, wpajać im określone poglądy i przekonania oraz wdrażać do samokształcenia.

Hasła - zasady: pogładowości, przystępności (stopniowania trudności), systematyczności, trwałości, operatywności wiedzy, świadomości i aktywności, związku teorii z praktyką.

Zasady: doniosłości, niezbędnych warunków wstępnych, wzorca, dostępności, nowości, aktywnego wiązania teorii z praktyką, rozkładania ćwiczeń w czasie, wygaszania, przyjemności.

Zasada pogładowości – inaczej nazywana zasadą konkretności lub bezpośredniości. Wyraża konieczność zdobywania wiedzy o otaczającej nas rzeczywistości na podstawie obserwacji, bezpośredniego poznawania rzeczy, zjawisk, procesów, myślenia, praktyki lub w sposób pośredni za pomocą środków dydaktycznych. Należy pamiętać, że większość naszych uczniów, to wzrokowcy i kinestetycy, którzy najlepiej się uczą poprzez obserwacje i bezpośrednie poznawanie świata. Wiedza i umiejętności zdobywane w drodze bezpośredniego poznawania będą rzetelne i trwałe, jeśli nauczyciele umiejętnie pokierują działalnością poznawczą uczniów.

Zasada przystępności – (zasada stopniowania trudności), polega na dostosowaniu materiału nauczania, metod i środków nauczania do poziomu rozwoju i możliwości uczniów. W nauczaniu wychodzimy od tego, co jest uczniowi bliskie, znane, łatwe do tego, co nieznanie, dalekie, trudne. W procesie nauczania należy brać pod uwagę różnice w tempie pracy uczniów i ich stopień zaawansowania w nauce. Wymagania stawiane uczniom powinny sięgać granicy ich możliwości, a nawet nieznacznie ją przewyższać, bo to zapewnia optymalną pracę uczniów.

Zasada systematyczności – odnosi się do konieczności realizacji procesu nauczania i uczenia się w sposób logiczny i uporządkowany. Systematyczność jest podstawowym czynnikiem decydującym o powstaniu systemu i struktury wiedzy. Realizując te zasadę należy pamiętać, o: określeniu stanu wiedzy wyjściowej uczniów i systematycznym nawiązywaniu do niej,

"Nauczyciel przedmiotów zawodowych w zakresie organizacji usług gastronomicznych i hotelarstwa oraz architektury krajobrazu - studia podyplomowe"

projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

przekazywaniu nowych treści nauczania w sposób logiczny, tak, by wiązały się z już posiadaną wiedzą, podkreślanie tego, co ważne, szukaniu związków i zależności oraz korelacji międzyprzedmiotowej.

Zasada świadomości i aktywności – polega na świadomym i aktywnym uczestnictwie ucznia w procesie uczenia się. Aktywność jest niezbędnym warunkiem do podjęcia nauki, a uświadomienie uczniom celu i zadania ich działania jest z kolei niezbędne do uzyskiwania pozytywnych wyników uczenia się

Uczeń będzie świadomie i aktywnie uczył się, gdy nauczyciel będzie go pozytywnie motywował, odwoływał się do jego doświadczeń, zainteresowań, wdrażał do samodzielnego myślenia i działania, uzmysławiał uczniowi postępy w realizacji celów nauczania.

Zasada trwałości wiedzy – mówi o konieczności stosowania takiego procesu dydaktycznego, który pozwoli na trwałe przyswojenie wiedzy i umiejętności.

W dążeniu do sprostania wymogom tej zasady należy pamiętać, że nauczyciel powinien w trakcie procesu nauczania stosować różnorodne metody i środki dydaktyczne, właściwie zmotywować uczniów do pracy, zapewnić uczniom świadomy i aktywny udział w zajęciach, utrzymywać, powtarzać i sprawdzać opanowaną wiedzę i umiejętności.

Zasada operatywności wiedzy – uczniowie powinni aktywnie przyswajać wiedzę i umiejętności, a następnie wykorzystywać świadomie to, czego się nauczyli do rozwiązywania określonych problemów teoretycznych i praktycznych.

Wykorzystanie wiedzy w sytuacjach praktycznych uczy samodzielności myślenia, twórczego działania, pomysłowości, łączenia wiedzy z różnych przedmiotów i dziedzin nauczania, nowych umiejętności i powoduje, że zdobyta wiedza staje się operatywna.

Zasada związku teorii z praktyką – łączenie wiedzy teoretycznej z praktyczną pokazuje uczniom użyteczność zdobywanej wiedzy, zapewnia jej operatywność, wywołuje pozytywną motywację do uczenia się, pokazuje zależność pomiędzy wiedzą teoretyczną, a praktyczną. Zrealizowanie tej zasady pozwala na sprawdzenie prawdziwości zdobytej wiedzy i przygotowanie uczniów do działalności praktycznej.

Zasada doniosłości - należy oczekiwać, że uczeń będzie miał motywację do uczenia się tego, co ma dla niego doniosłe znaczenie.

Mając na uwadze tę zasadę należy powiązać kształcenie z doświadczeniem uczniów, z ich zainteresowaniami, uznanymi przez nich wartościami oraz ich przyszłością.

Zasada niezbędnych warunków wstępnych - jest bardziej prawdopodobne, że uczeń nauczy się czegoś nowego, jeśli spełnia wszystkie niezbędne warunki wstępne.

Zanim zaczniemy uczyć należy określić warunki wstępne (zdiagnozować aktualny stan wiadomości i umiejętności), bo one są bazą do dalszej nauki i realizacji kolejnych zadań.

Zasada wzorca - jest bardziej prawdopodobne, że uczeń przyswoi sobie nowe zachowanie, jeśli przedstawi mu się wzorcowe wykonanie, które będzie mógł obserwować i naśladować.

Nauczyciele powinni nazwać ważne aspekty wzorcowego zachowania podczas jego demonstrowania. Uczniowie powinni wiedzieć, że człowiek demonstrujący wzorcowe zachowanie jest za nie nagradzany. Zamiast mówić jak to zrobić poprawnie, sam to pokaż.

Zasada dostępności - należy oczekiwać, że uczeń łatwiej opanuje treści nauczania, jeśli będzie miał swobodny dostęp do wszystkich wiadomości przekazywanych przez nauczyciela.

Wszelkie informacje, które nauczyciel chce przekazać uczniowi powinien formować w taki sposób, by uzyskać pewność, że do niego dotrą.

W miarę możliwości powinien określać swoim uczniom cele, pobudzać wszelkie kanały percepcji ucznia, podkreślać związki i zależności, zadbać o właściwą komunikację, tak, aby mieć pewność, że uczniowie rozumieją, to, co im przekazuje.

Zasada nowości - jest bardziej prawdopodobne, że uczeń się nauczy, jeśli jego uwagę przyciągnie względnie nowe ujęcie materiału.

Nauczyciel stosując tę zasadę powinien różnicować środki dydaktyczne, zmieniać i łączyć metody nauczania, różnicować formę zadań dla uczniów.

Zasada wygaszania - jest bardziej prawdopodobne, że uczeń nauczy się, jeśli stosowane ułatwienia będą stopniowo wycofywane.

Na początku nauki pomagaj uczniowi udzielając mu rad, wskazówek, zachęcając go, ale z czasem usuwaj stopniowo te ułatwienia.

Zasada przyjemności - jest bardziej prawdopodobne, że uczeń będzie kontynuował naukę, jeśli proces kształcenia przebiega w miłej atmosferze.

Nauczyciele powinni stworzyć miłą atmosferę i przyjazne warunki dla uczniów poprzez dopingowanie ich do pracy, informowanie ich o osiągniętych wynikach zaczynając zawsze od tego, co już potrafią, nagradzać na bieżąco trafnie dobierając nagrody.

Zasada aktywnego wiązania teorii z praktyką – jest bardziej prawdopodobne, że uczeń osiągnie cele kształcenia, jeśli będzie aktywnie uczestniczył w odpowiednich zajęciach praktycznych.

Pamiętaj, że w trakcie zajęć stroną aktywną mają być uczniowie, stwarzaj im możliwość działań praktycznych, stosuj gry dydaktyczne i symulacje.

Zasada rozkładania ćwiczeń w czasie – uczenie się jest bardziej skuteczne, jeśli ćwiczenia zostaną podzielone na krótkie okresy i rozłożone w czasie.

Inne wybrane zasady dydaktyczne:

• Zasady dotyczące czynności nauczania:

- ❖ Nauczyciel kieruje lekcją i odpowiada za nią.
- ❖ Rola nauczyciela wobec ucznia jest zawsze kierownicza.
- ❖ Aby uczyć skutecznie, nie można mieć kłopotów z dyscypliną.
- ❖ Każde zachowanie nauczyciela wywołuje efekty wychowawcze, choćby niezamierzone.
- ❖ Wszystkie poważne błędy popełnione w trakcie uczenia się lub spostrzeżone w wynikach uczenia się powinny być prostowane, a ich przyczyny usuwane.

Wybrane zasady nauczania - ważne w praktycznej nauce zawodu

Zasada wiązania teorii z praktyką

Zasada wiązania teorii z praktyką w nauczaniu przedmiotów gastronomicznych służy przygotowaniu uczących się do racjonalnego posługiwania się wiedzą teoretyczną w różnorodnych sytuacjach praktycznego wykonywania zawodu.

W kształceniu praktycznym łączenie teorii z praktyką jest niezbędnym warunkiem zdobywania wiedzy i umiejętności. Przestrzeganie tej zasady staje się koniecznością, gdyż uczący powinien rozumieć zdobytą wiedzę i umieć z niej korzystać przy rozwiązywaniu zadań o charakterze produkcyjnym lub usługowym.

Sprzyjające warunki do stosowania tej zasady istnieją nie tylko na lekcjach teoretycznych przedmiotów zawodowych, ale przede wszystkim na zajęciach praktycznych i w warsztatach szkolnych.

Za potrzebą stosowania tej zasady przemawiają m.in. następujące przesłanki:

- odwoływanie się do praktyki czyni wiedzę teoretyczną bardziej zrozumiałą, potrzebną i bardziej trwałą,
- wiązanie procesu opanowania wiadomości z jednoczesnym procesem ich stosowania rodzi pozytywną motywację uczącego się.

Wykazano, że:

- myślenie rozwija się najskuteczniej, a treści nauczania przyswajane są szybciej i trwalej, gdy uczniowie przechodzą samodzielnie od praktyki do teorii, a zwłaszcza od teorii do praktyki,
- aktywność poznawcza uczniów szybko wzrasta i rozwija się systematycznie, kiedy uczniowie uczą się posługiwać posiadaną wiedzą przy zdobywaniu nowej wiedzy,
- przejście od wykrywania praw nauki do formułowania zasad związanych z techniką sprzyja wzbogacaniu i doskonaleniu pracy uczniów,
- aktywizowaniu działalności poznawczej uczniów sprzyja łączenie poznania z działaniem, wyrabianie umiejętności i nawyków umysłowych, łącznie z umiejętnościami i nawykami ruchowymi.

W kształceniu zawodowym szczególnie znaczenie ma wiązanie nauki z techniką i działaniem, które polega na takim organizowaniu procesu dydaktycznego, aby uczący zapoznając się z teorią – potrafił przenieść zdobytą wiedzę do praktyki.

Wymogi te są stawiane absolwentom szkół zawodowych, którzy powinni być wyposażeni w umiejętności działania w zakresie obranego zawodu, z czym związana jest konieczność wiązania teorii i praktyki, wiedzy i działania.

Zasada trwałości wiedzy i umiejętności

Zasada trwałości wiedzy i umiejętności oznacza konieczność takiego organizowania procesu dydaktycznego, aby w aktywnej pracy uczniowie opanowali materiał, umieli go w każdej chwili odtworzyć i posługiwać się nim w praktycznych sytuacjach.

Wysiłek nauczyciela powinien być ukierunkowany na to, aby uczący się nie tylko zrozumiał, ale i utrwalił istotne fragmenty materiału nauczania, a w razie potrzeby umiał je odtworzyć.

Trwałość wiedzy jest głównym zadaniem nauczania. Trwale zapamiętywać można informacje, które wchodzą w ścisłe związki z wiadomościami poprzednio opanowanymi.

Trwałość wiedzy wzrasta przez:

- świadome i aktywne uczestnictwo ucznia w procesie kształcenia,
- pogłębienie i uatrakcyjnienie przekazywanych treści
- łączenie teorii z praktyką i stosowanie zasady przystępności
- stosowanie zasady systematyczności
- sprawdzanie, powtarzanie, przeprowadzanie sprawdzianów.

W kształceniu praktycznym zagadnienie utrwalania umiejętności przedstawia się nieco inaczej.

Wyróżnia się trzy etapy jego utrwalania:

- etap 1- wyjaśnienie uczniom sensu czynności składających się na daną umiejętność,
- etap 2- demonstracja czynności przez nauczyciela
- etap 3- powtarzanie czynności przez uczniów aż do ich prawidłowego opanowania, a później utrwalenia.

W procesie zajęć praktycznych szczególnie pamięć zmysłów (ruchu, wzroku, słuchu) ma wpływ na trwałość opanowanych czynności i operacji, a także na kształtowanie umiejętności, nawyków i sprawności.

3. CELE NAUCZANIA

Hasła: cele ogólne, cele szczegółowe, cele operacyjne, cele nieoperacyjne, operacjonalizacja celów, taksonomia celów

Wprowadzenie:

Celami kształcenia określamy zamierzone właściwości uczniów, wymieniając główne rodzaje opanowanych wiadomości i umiejętności (K. Kruszewski).

Prawidłowo sformułowane cele, odnoszą się zawsze bezpośrednio do uczniów, do ich właściwości, tj. do opanowanych wiadomości, umiejętności, działań, postaw i opisują zmianę, jaką chcemy w nich uzyskać.

Czasami w publikacjach zdarzają się określenia typu: zapoznanie uczniów, kształtowanie, rozwijanie traktujące czynności metodyczne nauczyciela jako cele.

We współczesnej dydaktyce cele kształcenia określone są jako zamierzone wyniki uczenia, a metody i organizacja pracy nauczyciela są podporządkowane tak rozumianym i sprecyzowanym celom.

Cele ogólne - odnoszą się do intencji i zamiarów edukacyjnych na poziomie ogólnym, zarówno długo jak i krótkoterminowym, wskazują kierunki dążeń.

Przykłady celów ogólnych:

- Rozwijanie pamięci, wyobraźni, myślenia abstrakcyjnego i logicznego rozumowania
- Poznanie i zrozumienie podstawowych procesów życiowych organizmów
- Nabycie umiejętności i nawyku postępowania zgodnego z zasadami dbałości o własne zdrowie i ochronę środowiska

Cele szczegółowe – mają charakter stwierdzeń bardziej konkretnych, stanowią próbę przełożenia intencji na uchwytne kategorie, niezbędne do planowania toku lekcji. Mogą być operacyjne i nieoperacyjne.

Przykłady celów szczegółowych:

- Uczeń potrafi wyjaśnić przebieg procesu fotosyntezy
- Uczeń potrafi docenić wartość dokumentów archiwalnych

Cele nieoperacyjne – odnoszą się do jakości mniej uchwytnych i pozostawiają końcowy rezultat bardziej otwartym, nie specyfikują wprost wyników podjętych przez ucznia operacji (uczeń rozumie, ma krytyczną świadomość, potrafi docenić). Nie pozwalają nauczycielowi ocenić, czy jego cele zostały osiągnięte.

Cele operacyjne – wskazują konkretne, mierzalne zachowania uczniów, będące dowodem osiągnięcia celu (uczeń potrafi nazwać, wymienić, zademonstrować, dowieść).

Cel operacyjny stanowi opis wyników, które mają być uzyskane po ukończeniu nauki. Opis ten winien być na tyle dokładny, by umożliwić rozpoznanie, czy cel został osiągnięty, a przynajmniej określenie sposobu dokonania operacji sprawdzenia wyników.

W toku operacjonalizacji cel ogólny ulega sprecyzowaniu, uszczegółowieniu, konkretyzacji, upodmiotowieniu.

Cel operacyjny powinien być: odpowiedni, jednoznaczny, wykonalny, obserwowalny, mierzalny, upodmiotowiony, komunikatywny, określony czasem.

Operacjonalizacja celów - to zmiana postaci ogólnej celów na postać szczegółową (operacyjną). Operacjonalizacja celów szczegółowych to formułowanie ich w postaci obserwowanych zmian i mierzalnych zachowań.

Formując cel operacyjny pomyśl nad odpowiedzią na pytanie

1. Co uznaję za dowód, że cel został osiągnięty?
2. Co takiego potrafi zrobić ten, który osiągnął cel?

Taksonomia celów - hierarchiczna klasyfikacja celów. Hierarchiczność taksonomii polega na tym, że wyższe kategorie mieszczą w sobie niższe, a więc osiągnięcie celu wyższego mówi nam, że cel niższy został także osiągnięty. W Polsce obowiązuje taksonomia celów ABC Bolesława Niemierki. Taksonomia ta jest ponad przedmiotowa, jej terminologia nie jest związana z żadną grupą przedmiotów szkolnych.

Taksonomia celów ABC (Bolesław Niemiecko)

I Wiadomości A. Zapamiętanie wiadomości

B. Zrozumienie wiadomości

II Umiejętności

C. Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych

D. Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych

A. Zapamiętanie wiadomości:

Gotowość ucznia do przypomnienia sobie pewnych terminów, praw, definicji, zasad, procedur. Wiąże się to z elementarnym poziomem zrozumienia tych wiadomości – uczeń nie powinien ich mylić ze sobą i zniekształcać. Uczeń potrafi powiedzieć jak wykonać czynność, ale niekoniecznie musi umieć ja wykonać.

Uczeń potrafi – nazywać, zdefiniować, wymienić, identyfikować, wyliczyć

B. Zrozumienie wiadomości:

Potrafi wiadomości przedstawić w innej formie niż zapamiętał, uporządkować, streścić. Uczeń tłumaczy coś swoimi słowami, w innej formie, interpretuje.

Uczeń potrafi – streścić, wyjaśnić, zilustrować, opisać, rozróżnić

C. Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych:

Opanowanie przez ucznia praktycznego posługiwania się wiadomościami według podanych mu wzorów.

Uczeń potrafi - rozwiązać, skonstruować, zastosować, porównać, sklasyfikować, narysować, scharakteryzować, zmierzyć, obliczyć, wybrać sposób, określić zaprojektować, wykreślić.

D. Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych:

Uczeń formuje problem, dokonuje analizy i syntezy zjawisk, formuje plan działania, wartościuje stan rzeczy, wynik działania.

Uczeń – potrafi dowieść, przewidzieć, zanalizować, wykryć, ocenić, zaproponować, zaplanować, uzasadnić

Stosowanie tej taksonomii jest łatwe pod warunkiem, że poprawnie podzieli się sytuacje na typowe i problemowe.

METODY NAUCZANIA

Najważniejsze zadanie nauczyciela polega nie na uczeniu, ale na stymulowaniu procesów uczenia się, pomaganiu uczniom w rozwoju. Rola nauczyciela jako osoby wspierającej rozwój wymaga specyficznych relacji z uczniami opartych na zrozumieniu i wzajemnym szacunku. Dotychczas nauczyciel pełnił rolę kierowniczą w procesie nauczania, dziś ma wspierać i wspomagać uczniów.

Hasła: metody nauczania, metody uczenia się metoda edukacyjnego wsparcia, funkcje metod, metody: podające, problemowe, eksponujące, praktyczne, dobór metod nauczania

Termin „**metoda**” pochodzi od greckiego słowa **methodos**, co znaczy badanie, sposób badania, droga dochodzenia do prawdy.

Metody nauczania – intencjonalnie i systematycznie stosowany sposób pracy nauczyciela z uczniami, umożliwiającą osiągnięcie założonych celów, opanowanie wiedzy i umiejętności.

Metody uczenia się – systematycznie stosowany sposób pracy ucznia, mogący być wielokrotnie wykorzystywany w działaniu. Metoda nauczania to sposób pracy nauczyciela, a metody uczenia się to sposób pracy ucznia.

Metoda edukacyjnego wsparcia (z rolą wspomagającą nauczyciela) -

systematycznie stosowany sposób współdziałania nauczyciela z uczniami oraz uczniów ze sobą, polegający na wzajemnym udzielaniu sobie pomocy edukacyjnej. W zależności od potrzeb i oczekiwań partnerów, każda ze stron może być zarówno dawcą jak i biorcą tej pomocy.

Funkcje metod nauczania -

- służą zapoznaniu uczniów z nowym materiałem;
- zapewniają utrwalenie zdobytej wiedzy;
- umożliwiają kontrolę i ocenę stopnia opanowania wiedzy

Metody podające (asymilacji wiedzy) – polegają na przekazaniu gotowej wiedzy, wzoru działania, nie wymagają aktywności uczniów, nie wdrażają ich do samodzielnego działania,

myślenia i poszukiwania, są oparte głównie na aktywności poznawczej o charakterze reproduktywnym.

Przykłady metod podających:

- wykład informacyjny
- pogadanka
- objaśnienie (wyjaśnienie)
- dyskusja
- praca ze źródłami drukowanymi – praca z książką
- opowiadanie
- opis
- instruktaż
- prelekcja

Metody problemowe (samodzielnego dochodzenia do wiedzy) – uczniowie pod opieką nauczyciela rozwiązują problemy teoretyczne i praktyczne. Metody te uczą dostrzegania, formowania i rozwiązywania problemów, aktywizują uczniów intelektualnie. Uczniowie sami dochodzą do wiedzy będącej rozwiązaniem problemu, ale również zdobywają wiedzę formując problem i tworząc pomysły oraz weryfikując je. Całym procesem kieruje nauczyciel.

Przykłady metod problemowych:

- wykład problemowy
- wykład konwersatoryjny
- metody aktywizujące:
 - metoda przypadków
 - metoda sytuacyjna
 - metoda inscenizacji
 - seminarium
 - metoda gier decyzyjnych
 - dyskusja dydaktyczna:
 - związana z wykładem
 - okrągłego stołu
 - panelowa
 - wielokrotna

burza mózgów

metaplan

Metody eksponujące – umożliwiają eksponowanie wartości i ich przeżywanie.

Przykłady metod: film, sztuka teatralna, ekspozycja, pokaz połączony z przeżyciem.

Metody praktyczne – za ich pomocą kształtuje się i rozwija umiejętności i sprawności o charakterze praktycznym. Ułatwiają uczniom bezpośrednie poznawanie rzeczywistości, dają podstawy do jej przekształcania. Metody te wymagają od uczniów wiedzy teoretycznej i praktycznej.

Przykłady metod praktycznych:

- ćwiczenia przedmiotowe
- ćwiczenia laboratoryjne
- ćwiczenia produkcyjne
- pokaz
- metoda projektów

Dobór metod nauczania uzależnia się od:

- Ogólnych celów kształcenia
- Szczegółowych zadań dydaktycznych
- Przedmiotu nauczania
- Wiek uczniów
- Skuteczności metody przy danym materiale

W trakcie zajęć stosujemy różne metody, aby:

- Uczyć skutecznie i nauczyć
- Zainteresować uczniów
- Uczyć wykorzystywania wiedzy
- Uczyć myślenia
- Uczyć komunikacji i współpracy

Przykłady stosowanych metod

"Nauczyciel przedmiotów zawodowych w zakresie organizacji usług gastronomicznych i hotelarstwa oraz architektury krajobrazu - studia podyplomowe"
projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Organizacja pracy w hotelarstwie

Do najchętniej stosowanych w nauczaniu przedmiotów zawodowych metod można zaliczyć:

z zakresu metod podających: wykład informacyjny, pogadankę, opis.

z zakresu metod problemowych: wykład konwersatoryjny, dyskusję dydaktyczną panelową, metodę przypadków.

z zakresu metod eksponujących: film dydaktyczny z omówieniem, pokaz z objaśnieniem

z zakresu metod programowanych: użycie komputera, maszyny dydaktycznej, podręczników.

z zakresu metod praktycznych: pokaz, ćwiczenia przedmiotowe, laboratoryjne, produkcyjne.

Metoda przypadków

Stosując tę metodę nie podaje się słuchaczowi nowego materiału lecz przedstawia się sytuację problemową tkwiącą w życiu. Zadaniem uczniów jest rozpatrzenie na podstawie opisu i załączonych do niego pytań przypadku, rozwiązanie podstawowych problemów lub wyjaśnienie zdarzenia. W dalszej kolejności słuchacze formułują pytania związane z sytuacją, a wykładowca udziela wyjaśnień. W tym momencie następuje właściwy proces poszukiwania odpowiedzi na pytania. Odbywa się to w toku dalszej dyskusji, gdy zostaje ustalony problem główny i warunki determinujące jego rozwiązanie.

W sytuacji braku poprawnego rozwiązania lub ustalenia kilku możliwych wariantów, zadaniem wykładowcy jest przedstawienie prawidłowego rozwiązania problemu.

Metoda projektów

I. KLASA – III Technikum Gastronomicznego

II. TEMAT: Kuchnia w kulturach pięciu kontynentów

III. CZAS TRWANIA: 15 jednostek lekcyjnych

IV. METODY- Metoda projektu: Kuchnia w kulturach pięciu kontynentów

V. CEL OGÓLNY: Poznanie kuchni i tradycji żywieniowych na świecie

VI. ORGANIZACJA ZAJĘĆ:

Organizację zajęć realizowanych metodą projektu można podzielić na następujące fazy:

Faza 1

- **Wyjaśnienie uczącym się istoty metody**

Istota metody polega na opracowaniu zagadnień związanych z tradycjami kulinarnymi na różnych kontynentach. Nauczyciel dzieli klasę na 5 grup po 6 osób w każdej i zawiera kontrakty z zespołami uczniowskimi oraz planuje terminarz i miejsce ich realizacji.

- **Wybór odpowiedniej partii materiału**, która powinna być realizowana głównie metodą projektów.

Każda z pięciu grup w klasie wybiera jeden kontynent i rozpoczyna zbierać materiały

Faza 2

- **Wprowadzenie do tematu z sugestią problemów (zadań) do rozwiązania,**

Problemy do rozwiązania:

-

- **Sformułowanie tematów poszczególnych projektów i ustalenie zakresu ich realizacji:**

Nauczyciel wraz z uczniami ustala tematy projektów oraz zakresy studium indywidualnego i metodę przedstawienia wyników pracy.

Faza 3

- **Realizacja projektów**

Każdy członek grupy otrzymuje jeden z problemów do opracowania od strony merytorycznej i metodycznej, zbiera informacje, aby rozwiązać dany problem oraz zaprezentować go odpowiednią metodą

- Konsultacje, w wyniku których dokonuje się weryfikacji sposobów wykonania oraz treści projektów.

Nauczyciel ustala czas konsultacji dla każdej grupy uczniów, aby móc towarzyszyć poszukiwaniom każdego ucznia rozwiązującego określony problem.

Faza 4

- **Prezentacja projektów**

Prezentacja projektów poszczególnych grup obejmuje pięć dni podczas których uczniowie przedstawiają różnymi metodami wyniki swojej pracy.

- **Ocena projektów dokonana przez nauczyciela lub zespół przez niego powołany**

Nauczyciel powołuje grupę oceniającą składającą się z nauczycieli i uczniów innych klas.

Metoda projektów umożliwia kształtowanie umiejętności, które są przydatne w pracy i prowadzeniu różnego rodzaju placówek gastronomicznych. Najważniejsze to:

- Umiejętność korzystania z różnorodnych źródeł informacji,
- Umiejętność pracy zespołowej,
- Umiejętność prezentacji wyników opracowań, zadań,
- Umiejętność wykorzystywania wiedzy z różnych dziedzin,
- Umiejętność zastosowania wiedzy teoretycznej w praktyce

Metoda projektów pozwala na kształtowanie u uczniów wielu umiejętności związanych z podejmowaniem konkretnych działań: od fazy ich planowania i poszukiwania wsparcia, aż po ich realizację i ocenę.

VII. ZALETY METODY PROJEKTÓW:

Metoda projektów stosowana na lekcjach gastronomii ma następujące zalety:

- Rozwija samodzielność, samorządność i umiejętność współpracy i życia w grupie rówieśniczej, integruje ją,
- Stymuluje rozwój poznawczy, emocjonalny i motoryczny,
- Uwzględnia indywidualne potrzeby, zainteresowania i uzdolnienia,
- Rozwija myślenie twórcze,
- Wzmacnia motywację poznawczą,
- Integruje wiedzę szkolną i pozaszkolną,
- Łączy w spójne całości treści rozbite w szkole na różne przedmioty nauczania.

Wykonując projekty uczeń pod kierunkiem nauczyciela zdobywa nową wiedzę i umiejętności, a przekazując go koleżankom i kolegom uczestniczy w procesie uczenia się innych.

VIII. OCENIANIE W METODZIE PROJEKTÓW

Arkusz oceny pracy wykonanej metodą projektów

ARKUSZ OCENY PROJEKTU		
GRUPA (IMIĘ I NAZWISKO):.....		
TEMAT PROJEKTU:.....		
TEMAT PREZENTACJI:.....		
ETAP REALIZACJI PROJEKTU	UMIEJĘTNOŚCI	STOPIEŃ (ilość punktów)
Formułowanie tematu	<ul style="list-style-type: none"> Precyzyjne sformułowanie tematu, Jasne określenie celów projektu, Innowacyjność projektu, Pomysł rozwiązania problemu określonego w temacie, 	
Zbieranie i opracowywanie materiałów	<ul style="list-style-type: none"> Dobór źródeł informacji, Selekcja informacji, Przetwarzanie informacji, Przestrzeganie harmonogramu, 	
Prezentacja	<ul style="list-style-type: none"> Stopień realizacji, zamierzonych celów, Wykorzystanie czasu prezentacji- plan prezentacji, Zainteresowanie innych uczniów, Właściwa terminologia, Wizualizacja (wsparcie graficzne), 	
(Dodatkowa praca w grupie)	<ul style="list-style-type: none"> Udzielanie sobie informacji, Podejmowanie decyzji, Słuchanie się nawzajem, Rozwiązywanie konfliktów, Zaangażowanie innych w pracę, Samoocena postępów w pracy 	

4. ŚRODKI DYDAKTYCZNE

Hasła: środki dydaktyczne, funkcje środków, klasyfikacja środków, środki: proste, złożone, słuchowe, wzrokowe, wzrokowo – słuchowe, środki częściowo automatyzujące proces nauczania – uczenia się, dobór środków, błędy w stosowaniu środków

Środki dydaktyczne – są to wszelkiego rodzaju przedmioty, które oddziałują na zmysły uczniów i ułatwiają im bezpośrednie lub pośrednie poznawanie rzeczywistości. Środki wzbogacają stosowane metody nauczania i przyczyniają się do większej ich efektywności. Skracają proces nauczania i uczenia się, wpływają na szybsze i lepsze opanowanie wiadomości i umiejętności.

Powinny być podstawowym narzędziem pracy nauczyciela, bo urozmaicają proces poznawczy oraz optymalizują nauczanie i uczenie się.

Funkcje środków dydaktycznych -

- **Motywacyjna** – wywołują pozytywne nastawienie do uczenia się, budzą zaciekawienie, zainteresowanie, wzmacniają motywację uczenia się.
- **Poznawcza** – pozwalają bezpośrednio poznawać rzeczywistość.
- **Kształcąca** – rozwijają zdolności poznawcze (spostrzegawczość, wyobraźnię, pamięć, myślenie).
- **Dydaktyczna** – są niejednokrotnie głównym źródłem wiadomości dla uczniów, ułatwiają ich zrozumienie, utrwalenie, sprawdzenie stopnia opanowania.

Klasyfikacja środków – w związku z dużą ilością i różnorodnością środków, zostały one podzielone na grupy według różnych kryteriów.

I. Według złożoności środki dzielimy na:

- Proste – wzrokowe, słuchowe
- Złożone – wizualne, audialne, audio - wizualne

II. Według aktywowanego narządu zmysłu środki dzielimy na:

- Wzrokowe
- Słuchowe
- Wzrokowo-słuchowe (audiowizualne)

- Częściowo automatyzujące proces nauczania –uczenia się

Środki proste – dzielimy na:

- Środki słowne – podręczniki, teksty drukowane
- Proste środki wzrokowe – okazy, modele, mapy, wykresy

Środki złożone – inaczej techniczne, stosuje się do pokazania:

- Przedmiotów, zjawisk, okazów bardzo małych lub bardzo dużych
- Przedmiotów, zjawisk, procesów odległych w czasie lub przestrzeni
- Zjawisk lub procesów przebiegających bardzo szybko lub bardzo wolno
- Okazów, zjawisk, procesów niemożliwych do bezpośredniej obserwacji

Środki wzrokowe – duża grupa środków, które eksponują rzeczywistość w postaci: bezpośredniej, pośredniej lub uogólnionej. Dzielimy je na środki proste i złożone (eksponowane za pomocą urządzeń technicznych).

Proste środki wzrokowe to:

- Okazy naturalne w środowisku
- Okazy w postaci próbek i kolekcji
- Okazy spreparowane (preparaty mokre, wypchane okazy, szkielety, preparaty mikroskopowe)
- Przyrządy służące do demonstracji, obserwowania, mierzenia
- Modele – makiety, globusy, modele dynamiczne
- Fotografie i rysunki
- Środki symboliczne – mapy, schematy, diagramy, wykresy

Złożone środki wzrokowe to:

- Prześroczka
- Obrazy odbite
- Foliogramy
- Obrazy mikroskopowe

Środki słuchowe – środki wykorzystujące zmysł słuchu, do których zaliczamy:

- ♦ nagrania magnetofonowe
- ♦ nagrania płytowe
- ♦ audycje radiowe

Środki wzrokowo – słuchowe (audiowizualne) – środki, które łączą dźwięk z obrazem i oddziałują równocześnie na dwa kanały percepcji ucznia, czyli wzrok i słuch.

Zaliczamy do nich:

- filmy dydaktyczne
- nagrania magnetowidowe
- multimedialne programy komputerowe

Środki częściowo automatyzujące proces nauczania –uczenia się – to laboratoria językowe, komputery, tablice interaktywne, fantomy i modele.

Dobierając środki dydaktyczne do lekcji bierzemy pod uwagę:

- Właściwości wieku uczniów
- Zadania dydaktyczne
- Cechy nauczanego przedmiotu
- Przekonanie o efektywności środka

Badania naukowe wykazały, że przy nauczaniu werbalnym uczniowie przyswajają do 35% przekazywanych im wiadomości, a przy zastosowaniu środków poziom ten wzrasta do 85%.

Błędy w stosowaniu środków dydaktycznych:

- Stosowanie filmu bez przygotowania uczniów do jego odbioru
- Przecenianie środków dydaktycznych
- Stosowanie środków dydaktycznych źle wykonanych technicznie, mało czytelnych
- Stosowanie środków tam, gdzie jest możliwość bezpośredniego poznawania rzeczywistości
- Brak właściwych warunków do prezentowania środków
- Upogłądzenie treści słownych, które tego nie wymagają
- Przekazywanie nadmiaru informacji w jednostce czasu

Przykłady środków dydaktycznych:

PODRĘCZNIKI (przykłady):

- Urządzanie i pielęgnacja terenów zieleni. B. Fortuna-Antoszkiewicz, E. Gadomska, K. Gadomski
 - Projektowanie nowoczesnego ogrodu. Jean Clifton
 - Najpiękniejsze parki i ogrody Polski, Marek Majorowski
 - Katalog bylin polecanych przez Związek Szkółkarzy Polskich, Jacek Marcinkowski
 - Podstawy architektury krajobrazu, E. Gadomska, K. Gieńko, M. Garczarczyk, K. Zinowiec-Cieplik.
-

Środki dydaktyczne proste (wzrokowe) – plakat

Plakat, tablica edukacyjna – Profile glebowe

Mapa krajoznawcza Polski

Na podstawie analizy dotychczasowej klasyfikacji środków dydaktycznych, proponuje się przyjęcie następującego, usystematyzowanego podziału na grupy, uwzględniającego zarówno funkcję w procesie nauczania, jak również specyfikę produkcyjną w gastronomii:

- grupa I- pomoce dydaktyczne
- grupa II- materiały dydaktyczne
- grupa III- techniczne środki dydaktyczne
- grupa IV- dydaktyczne środki pracy

Pomoce dydaktyczne są to środki przeznaczone do poznania bezpośredniego będące źródłem bodźców, oddziałujących bezpośrednio na nasze zmysły. Dzielimy je na płaszczyznowe i przestrzenne. Zaliczamy do nich mapy, wykresy, ilustracje, fotografie, podręczniki, zeszyty do ćwiczeń, modele, gabloty.

Materiały dydaktyczne są to środki przeznaczone do poznania pośredniego, oddziałującego pośrednio na nasze zmysły za pomocą technicznych środków dydaktycznych oraz środki pomocnicze do urządzeń automatycznych wykorzystywanych w procesie dydaktycznym. Dzielimy je na wzrokowe, słuchowe, wzrokowo- słuchowe. Zaliczamy do nich foliogramy, przeźrocza, płyty kompaktowe, taśmy magnetofonowe, programy telewizyjne.

Techniczne środki dydaktyczne są to urządzenia przeznaczone do ekspozycji określonych materiałów dydaktycznych (wizualnych lub audiowizualnych), to jest do przekazywania bodźców wzrokowych, słuchowych lub wzrokowo-słuchowych, oraz urządzenia wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Dzielimy je na wizualne, audytywne, audiowizualne, automatyzujące proces kształcenia. Zaliczamy do nich rzutniki pisma, magnetofony, magnetowidy i maszyny dydaktyczne i komputery.

Dydaktyczne środki pracy są to rzeczywiste przedmioty, urządzenia, aparaty, narzędzia lub maszyny przeznaczone do ich poznania, wykonywania właściwych im manipulacji, pomiarów, regulacji, badań itp. służące do produkcji gotowych wyrobów i przedmiotów powszechnego użytku. Dzielimy je na maszyny, urządzenia, przyrządy i dydaktyczne środki pracy ogólnego przeznaczenia. Zaliczamy do nich maszyny do zmywania naczyń, urządzenia do obróbki mechanicznej, urządzenia chłodnicze, urządzenia i automaty do dystrybucji napojów, aparaty do obróbki cieplnej oraz naczynia i drobny sprzęt kuchenny a także urządzenia kontrolne, urządzenia pomiarowe, meble i stoły kuchenne.

5. STRUKTURA LEKCJI

Hasła: lekcja, struktura lekcji, ogniwa lekcji, fazy lekcji, podział czasu lekcyjnego, rodzaje lekcji, lekcja: podająca, problemowa, eksponująca, ćwiczeniowa, mieszana.

Lekcja – sposób organizowania procesu nauczania i uczenia się, wyrażający się w zachowaniu określonego układu składowych elementów tego procesu, zwanych ogniwami lekcji. Jest to dominująca forma pracy nauczyciela z uczniami, stanowi uporządkowaną integralną całość, która określa temat i czas jej opracowania. Lekcję planuje i przeprowadza nauczyciel, stosując różne metody i środki w celu realizacji założonych celów kształcenia.

Struktura lekcji – uwzględnia wszystkie czynności dydaktyczne nauczyciela i uczniów, które występują w procesie nauczania i uczenia się, wyznaczana jest poprzez: cele, treści, zadania dydaktyczne, wiek uczniów, stosowane metody i środki dydaktyczne. Każda lekcja składa się ze stałych elementów składowych, czyli **ogniw lekcji**.

W strukturze lekcji najogólniej wyróżniamy następujące ogniwa:

- Organizacja klasy
- Kontrola pracy domowej i przygotowanie się do nowej lekcji
- Przeprowadzenie nowej lekcji
- Podsumowanie nowych wiadomości
- Zadanie zadania domowego

Fazy lekcji – każda lekcja niezależnie od rodzaju składa się z czterech faz, następujących kolejno po sobie.

- 1. Faza organizacyjna – trwa około 2-3 minuty
- 2. Faza przygotowawcza – trwa około 5-7 minut
- 3. Faza realizacyjna – trwa około 25-30 minut
- 4. Faza podsumowująca – trwa około 10 minut

FAZOWA STRUKTURA LEKCJI:

1. FAZA ORGANIZACYJNA: (2-3min)

- przywitanie uczniów
- sprawdzenie obecności
- zapisanie tematu zajęć

2. FAZA PRZYGOTOWAWCZA: (5-7 min)

- nawiązanie do poprzedniej lekcji
- sprawdzenie zadania domowego
- zapoznanie z celami i zasadami pracy na lekcji

3. FAZA REALIZACYJNA: (25 - 30min) – najważniejsza i najistotniejsza faza lekcji, zarezerwowana na proces uczenia się, należy poświęcić na nią najwięcej czasu

4. FAZA PODSUMOWUJĄCA: (10 min)

- podsumowanie pracy na lekcji
- zadanie zadania domowego

Podział czasu lekcyjnego:

- 1. Czas planowany – 45 min
- 2. Czas przydzielony na uczenie się
- 3. Czas zajęty na uczenie się
- 4. Czas wykorzystany na uczenie się

Zależności pomiędzy czasami lekcji wyglądają następująco:

$$1 > 2 > 3 > 4$$

Rodzaje lekcji –to taka ich odmiana, której układ odpowiada ogólnym zasadom systemu dydaktycznego, wyróżniamy następujące rodzaje lekcji:

- podająca
- problemowa
- ćwiczeniowa
- eksponująca
- mieszana

LEKCJA PODAJACA

Lekcja tradycyjna, polegająca na przyswajaniu podawanego materiału, głównie **wiedzy**. Ma na celu zaznajomienie uczniów z nowymi treściami i dbałość o to, by były zrozumiane i zapamiętane. Zaletą jej jest prosta struktura oraz szybkie przekazanie gotowej wiedzy do zapamiętania, mankamentem zaś niski stopień aktywności i samodzielności uczniów, którzy głównie przyswajają i zapamiętują.

III. Faza realizacyjna:

- a. podanie nowych treści
- b. zrozumienie
- c. opracowanie i zebranie

LEKCJA PROBLEMOWA

Lekcja nastawiona na myślenie i twórcze rozwiązywanie problemów, a nie tylko na zapamiętywanie i przyswajanie wiedzy. Uczniowie poszukują rozwiązań problemów natury teoretycznej lub praktycznej wykorzystując do tego celu: myślenie abstrakcyjne, postawę badawczą, wysiłek intelektualny, łączą wiedzy i umiejętności z różnych dziedzin i przedmiotów. Nauczyciel powinien wyzwolić u uczniów energię i chęć realizacji założonych celów i pamiętać, że w trakcie zajęć stroną aktywną są przede wszystkim nasi uczniowie.

III. Faza realizacyjna:

Uczniowie:

- a. muszą zetknąć się z problemem, sformułować trudność, problem, uświadomić sobie jego istnienie
- b. szukają możliwych rozwiązań sytuacji problemowej
- c. ustalają pomysł rozwiązania, plan wykonania i hipotezy do sprawdzenia
- c. weryfikują hipotezy i wybierają to, co się sprawdza w praktyce

LEKCJA ĆWICZENIOWA

Ma na celu kształcenie u uczniów nawyków i umiejętności różnego typu: technicznych, praktycznych, językowych, matematycznych. Opanowanie umiejętności zachodzi na drodze ćwiczenia.

III. Faza realizacyjna:

- a. uświadomienie uczniom celu i zadania lekcji
- b. omówienie reguł i zasad będących podstawą umiejętności
- c. wzorcowy pokaz z wyjaśnieniem
- d. próbne wykonanie czynności przez uczniów pod kontrolą nauczyciela
- e. systematyczne ćwiczenia wdrażające
- f. ocena opanowania ćwiczeń

LEKCJA EKSPONUJĄCA

Lekcja, która służy rozwijaniu i kształtowaniu postaw i uczuć oraz wartości etycznych, estetycznych, moralnych, społecznych. Lekcja taka rozwija wyobraźnię uczniów.

III. Faza realizacyjna:

- a. przygotowanie klasy do pracy na lekcji
- b. poznanie i zrozumienie wiadomości o eksponowanym dziele, utworze, wartościach
- c. eksponowanie tego z wykorzystaniem różnych środków
- d. analiza i zrozumienie treści – dyskusja i interpretacja
- d. różne formy wyrażania indywidualnych przeżyć i odczuć

LEKCJA MIESZANA

Lekcja mieszana może się składać ze wszystkich rodzajów lekcji. Lekcje te wydają się być najbardziej wartościowe i pozwalają nauczycielowi rozwinąć pełny zakres skutecznych metod nauczania i uczenia się.

Nauczanie przynosi lepsze efekty, gdy:

- Lekcje mają określony temat i cele, a nauczanie zachowuje ciągłość
- Lekcje są starannie zaplanowane i przygotowane
- Metody nauczania i czynności uczniów są zróżnicowane
- Praca na lekcji stawia uczniom wysokie wymagania intelektualne
- Stopnie stawia się regularnie i rozważnie

STRUKTURA LEKCJI:

Lp.	Faza	Treść	Metody nauczania	Czas realizacji
1.	Organizacyjna	Czynności organizacyjne (sprawdzenie obecności, wpisanie tematu do dziennika i na tablicy)	-----	5 minut
2.	Przygotowawcza	Cele lekcji	Wykład	10 minut
3.	Realizacyjna	Omówienie art. 162kk	Pogadanka	10 minut
4.		Rodzaje pierwszej pomocy	Wykład	15 minut
5.		Przedstawienie i omówienie czynności ratunkowych – wykorzystanie materiałów dydaktycznych	Wykład	30 minut
6.		Omówienie procedur wezwania jednostek ratunkowych	Wykład, pytania	20 minut
7.		Działania podczas udzielania pierwszej pomocy na wybranych przykładach - wykorzystanie materiałów dydaktycznych	Instruktaż, pytania, pogadanka	25 minut
8.		Przedstawienie wyposażenia apteczki - wykorzystanie materiałów dydaktycznych	Prezentacja, pytania, pogadanka	20 minut
9.	Podsumowująca	Powtórzenie materiału	Ćwiczenia, testy, pytania	45 minut

STRUKTURA LEKCJI:

Lp.	Elementy lekcji	Czas trwania	Metody	Czynności nauczyciela	Czynności uczniów
1.	Czynności organizacyjne	3 min	pogadanka	Sprawdza listę obecności, podaje temat lekcji	Notują temat w zeszytach
2.	Przypomnienie wiadomości i nawiązanie do tematu nowej lekcji	6 min	pogadanka	Zadaje pytanie: Jakie rodzaje tłuszczów stosujemy w żywieniu człowieka? Nauczyciel uzupełnia i poprawia wypowiedzi uczniów	Odpowiadają na pytanie nauczyciela
3.	Organizowanie sytuacji problemowej	5 min	pogadanka	Zadaje pytanie: Czy zachodzą zmiany w tłuszczach podczas przechowywania i obróbki kulinarnej?	Odpowiadają na pytanie nauczyciela
4.	Sprecyzowanie problemu i celu poszukiwań	4 min	instruktaż	Przedstawia problem, wyjaśnia, że tłuszcz podlega zmianom oraz że trzeba dobrać jego rodzaj do określonego rodzaju obróbki kulinarnej.	Notują problemy
5.	Przygotowanie do rozwiązania problemu	4 min	elementy przewodniego tekstu	Dzieli klasę na trzy grupy, rozdaje na kartkach pytania naprowadzające dla każdej grupy.	Czytają pytania, zbierają materiały (posługując się książką)
6.	Rozwiązywanie problemu Wytwarzanie pomysłów rozwiązania problemu Weryfikacja pomysłów	8 min	praca z książką	Wyjaśnia wątpliwości, uściśla rozwiązanie, ewentualnie naprowadza na pomysły rozwiązania problemu.	Odpowiadają na pytania naprowadzające, proponują rozwiązanie problemu, stawiają hipotezy, zapisują

					rozwiązanie, weryfikują rozwiązanie
7.	Wyjaśnienie rozwiązania problemu	10 min	dyskusja	Moderuje dyskusję	Przedstawiają rozwiązanie
8.	Usystematyzowanie i utrwalenie wiedzy wynikającej z rozwiązania problemu	5 min	pogadanka	Poprawia ewentualne błędy	Formułują wnioski końcowe

6. KONSPEKT LEKCJI

METRYCZKA KONSPEKTU:

- ♦ Nazwa szkoły:
- ♦ Klasa:
- ♦ Przedmiot:
- ♦ Czas trwania lekcji:
- ♦ Miejsce lekcji:

1. TEMAT LEKCJI:

2. CELE LEKCJI:

I. Wiadomości

A. zapamiętanie wiadomości: **Uczeń potrafi:**

B. zrozumienie wiadomości

II. Umiejętności

C. stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych

D. stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych

3. METODY NAUCZANIA: (wypisujemy te metody, którymi będziemy pracowali na lekcji z uczniami)

4. ŚRODKI DYDAKTYCZNE:(wypisujemy te środki dydaktyczne, których będziemy używali w trakcie zajęć)

5. FORMY ORGANIZACJI PRACY: (indywidualna, grupowa, zespołowa)

- a. forma indywidualna – polega na tym, że poszczególni uczniowie niezależnie od siebie realizują określone zadania. Zaletą jest indywidualizacja pracy oraz jej tempa. Wdraża uczniów do samodzielności w pracy.
- b. forma zbiorowa – obejmuje swoim zasięgiem wszystkich uczniów, którzy wspólnie z nauczycielem uczestniczą w procesie nauczania.
- c. forma grupowa – zespół klasowy dzielimy na grupy według ustalonego klucza, grupa ~~musi być zróżnicowana. Praca tego typu pozwala kształtować umiejętności komunikacji,~~

"Nauczyciel przedmiotów zawodowych w zakresie organizacji usług gastronomicznych i hotelarstwa oraz architektury krajobrazu - studia podyplomowe"

projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

tolerancji, współdziałania, odpowiedniej organizacji. Najsprawniej pracują grupy 3-5 osób

6. FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘCIA CELÓW: (określamy tutaj to, co zrobi nauczyciel, by sprawdzić, że uczniowie osiągnęli cele lekcji)

7. STRUKTURA FAZOWA LEKCJI:

I. Faza organizacyjna: (3min)

- przywitanie uczniów
- sprawdzenie obecności
- zapisanie tematu zajęć

II. Faza przygotowawcza: (5-7 min)

- nawiązanie do poprzedniej lekcji
- sprawdzenie zadania domowego
- zapoznanie z celami i zasadami pracy na lekcji

III. Faza realizacyjna: (25 min) – najważniejsza część lekcji, ta faza musi być rozpisana szczegółowo z zaznaczeniem, co robi nauczyciel, a co uczniowie. W przypadku, gdy uczniowie wykonują jakieś zadania, to ich treść powinna być tutaj zapisana, a gdy pracują z kartami pracy, to powinny być one dołączone do konspektu.

IV. Faza podsumowująca: (10 min)

- podsumowanie pracy na lekcji
- zadanie zadania domowego

Przykładowe konspekty lekcji:

METRYCZKA KONSPEKTU:

- Nazwa szkoły:
- Klasa:

Przedmiot: **Projektowanie**

- Czas trwania lekcji:
- Miejsce lekcji:

1. **TEMAT LEKCJI:** Zapoznanie z tematem i zasadami wykonania projektu

2. **CELE LEKCJI:**

I. Wiadomości

A. zapamiętanie wiadomości:

- Uczeń potrafi wymienić części składowe projektu terenu zieleni
- Uczeń wie jakie normy stosuje się w projektach zieleni.

B. zrozumienie wiadomości

- Uczeń potrafi opisać zasady wykonania projektu terenu zieleni

II. Umiejętności

C. stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych

- Uczeń potrafi wybrać ustalić zakres projektu zieleni

D. stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych

- Uczeń potrafi wybrać i uzasadnić ilość planz projektowych

3. **METODY NAUCZANIA:** wykład informacyjny

4. **ŚRODKI DYDAKTYCZNE:** prezentacja multimedialna

5. **FORMY ORGANIZACJI PRACY:** grupowa

6. **FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘCIA CELÓW:** opracowanie zakresu planz w konkretnych zagadnieniach projektowych

7. **STRUKTURA FAZOWA LEKCJI:**

I. Faza organizacyjna: (3min)

- przywitanie uczniów
- sprawdzenie obecności
- zapisanie tematu zajęć

II. Faza przygotowawcza: (2 min)

- nawiązanie do poprzedniej lekcji
- zapoznanie z celami i zasadami pracy na lekcji

III. Faza realizacyjna: (30 min)

1. **Prezentacja multimedialna** (15 min)

Nauczyciel przedstawia uczniom zasady wykonania dokumentacji projektowej w przykładowych tematach projektowych: ogrodu przydomowego, skweru w mieście, parku.

2. **Zadania dla ucznia** (15 min)

Uczniowie podzieleni na trzy osobowe zespoły otrzymują losowy temat projektu: ogrodu przydomowego, skweru w mieście, parku. Następnie opisują zakres projektu i niezbędne plansze projektowe.

IV. Faza podsumowująca: (10 min)

- Nauczyciel zbiera opracowania i omawia wybrane wskazując dobre i złe rozwiązania.
- Uczeń w domu ma indywidualnie opracować zakres projektu i ustalić niezbędne plansze projektowe.

Normy

PN 71/B-01027:2002 Rysunek budowlany. Oznaczenia graficzne stosowane w projektach zagospodarowania działki lub terenu. (zastąpiła PN 71/B-01027, PN 71/B-01035)

PN-B-01027:2002 Projekty zagospodarowania i ukształtowania terenów zieleni – Oznaczenia graficzne na rysunkach

PN-B-01042:1999 Rysunek konstrukcyjny budowlany -- Konstrukcje drewniane

PN-B-PN-B-01029:2000 Projekty architektoniczno-budowlane -- Wymiarowanie na rysunkach

PN-EN ISO 10209-2:2001 Rysunek techniczny -- Wykonywanie rysunków -- Terminologia

PN-EN ISO 11091:2001 Rysunek budowlany — Projekty zagospodarowania terenu. (zastąpiła PN 62/B-01031)

PN-EN ISO 11091:2001 Rysunek budowlany. Projekty zagospodarowania terenu. roku

PN-EN ISO 128-20:2002 Rysunek techniczny -- Linie rysunkowe

PN-EN ISO 3098-0:2002 Rysunek techniczny – Pismo

PN-EN ISO 4157-1:2001, PN-B-01025:2004 Projekty budowlane -- Oznaczenia graficzne na rysunkach architektoniczno-budowlanych

PN-EN ISO 5261:2002 Rysunek techniczny dla konstrukcji metalowych

PN-EN ISO 5457:2002 Rysunek techniczny - Forma graficzna arkusza

PN-EN ISO 5457:2002 Rysunek techniczny -- Formaty arkuszy

PN-EN ISO 7200:2005 Rysunek techniczny -- Tabliczki tytułowe

PN-ISO 129:1996 i PN-ISO 129/Ak Rysunek techniczny. Wymiarowanie. Zasady ogólne. Definicje. Metody wykonania i oznaczenia specjalne.

PN-ISO 129:1996 Rysunek techniczny -- Wymiarowanie -- Zasady ogólne -- Definicje – Metody wykonania i oznaczenia specjalne

PN-ISO 4069:1999, PN-B-01030:2000 Projekty budowlane -- Oznaczenia graficzne materiałów budowlanych

PN-ISO 8560:1994 i PN-ISO 8560:1994/Ap1:1999 Rysunek techniczny. Rysunki budowlane. Przedstawianie modularnych wymiarów, linii i siatek.

PN-ISO 9431:1994 Rysunek budowlany. Części arkusza rysunkowego przeznaczone na rysunek, tekst i tabliczkę tytułową.

PN-N-01603:1986 Rysunek techniczny -- Składanie rysunków

PN-N-01607:1988 Rysunek techniczny -- Oznaczenia graficzne materiałów

METRYCZKA KONSPEKTU:

• Nazwa szkoły:

• Klasa:

Przedmiot: **Rysunek techniczny**

• Czas trwania lekcji:

• Miejsce lekcji:

1. **TEMAT LEKCJI:** Rysunek techniczny – rzutowanie prostokątne

2. **CELE LEKCJI:**

I. Wiadomości

A. zapamiętanie wiadomości:

- Uczeń potrafi wymienić stosowane w projektach terenów zielenionych skale rysunku
- Uczeń potrafi podać definicje rzutowania prostokątnego, rzutu z góry, przekroju

B. zrozumienie wiadomości

- Uczeń potrafi opisać zasady wykonania rzutu bryły i grupy brył, rzutu z góry, przekroju

II. Umiejętności

C. stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych

- Uczeń potrafi naszkicować rzutu z góry, przekrój bryły i grupy brył

D. stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych

- Uczeń potrafi wybrać i uzasadnić skalę rysunku do najlepszego zobrazowania zadanych elementów projektu

3. **METODY NAUCZANIA:** wykład informacyjny, instruktaż, ćwiczenia przedmiotowe

4. **ŚRODKI DYDAKTYCZNE:** prezentacja multimedialna, blok rysunkowy, ołówki

5. **FORMY ORGANIZACJI PRACY:** grupowa, indywidualna

6. **FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘCIA CELÓW:** wykonanie indywidualne danego rysunku

7. **STRUKTURA FAZOWA LEKCJI:**

I. Faza organizacyjna: (3min)

- przywitanie uczniów
- sprawdzenie obecności
- zapisanie tematu zajęć

II. Faza przygotowawcza: (5-7 min)

- nawiązanie do poprzedniej lekcji
- sprawdzenie zadania domowego
- zapoznanie z celami i zasadami pracy na lekcji

III. Faza realizacyjna: (25 min)

3. **Prezentacja multimedialna** (5 min)

Nauczyciel przedstawia uczniom zasady wykonania rzutowania prostokątnego. Omawia zasady wykonania rzutu z góry, przekroju prostych brył.

4. **Zadania dla ucznia** - ćwiczenia rysunkowe 1 (5 min)

Uczniowie kreślą zadane rzuty i przekroje brył.

5. Prezentacja multimedialna - wprowadzenie do kolejnego ćwiczenia (5 min)

Nauczyciel omawia zasady wykonania rzutu z góry, przekroju przykładowych grup brył.

6. **Zadania dla ucznia** – ćwiczenie (15 min)

Uczniowie ćwiczą szkicowanie rzutu z góry, przekroju przykładowych grup brył.

IV. Faza podsumowująca: (5 min)

- Nauczyciel zbiera rysunki i omawia wybrane dobrze wykonane rysunki podstawowe błędy.
- Rozdaje rysunki grupy brył w aksonometrii. Uczeń w domu ma naszkicować rzut z góry i dwa przekroje grupy brył ukazanych w aksonometrii.

METRYCZKA KONSPEKTU:

• Nazwa szkoły:

• Klasa:

Przedmiot: **Rysunek techniczny**

• Czas trwania lekcji:

• Miejsce lekcji:

1. **TEMAT LEKCJI:** Rysunek techniczny - wprowadzenie

2. **CELE LEKCJI:**

I. Wiadomości

A. zapamiętanie wiadomości:

- Uczeń potrafi wymienić stosowane w projektach terenów zielenionych rodzaje rysunku
- Uczeń potrafi podać definicje rzutowania prostokątnego, perspektywy, aksonometrii, demetrii, izometrii
- Uczeń potrafi wymienić ćwiczenia poprawiające stabilność ręki tzw. ćwiczenia „rozrysuujące”

B. zrozumienie wiadomości

- Uczeń potrafi rozróżnić rysunek perspektywiczny, aksonometrię, demetrię ukośną, izometrię
- Uczeń potrafi opisać zasady szkicowania osi i siatki perspektywy, aksonometrii, demetrii, izometrii
- Uczeń potrafi opisać podstawowe ćwiczenie poprawiające stabilność ręki

II. Umiejętności

C. stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych

- Uczeń potrafi naszkicować oś i siatkę perspektywy, aksonometrii, demetrii, izometrii
- Uczeń potrafi wykonać podstawowe ćwiczenie poprawiające stabilność ręki
- Uczeń potrafi wybrać i zastosować odpowiedni rodzaj rysunku do zobrazowania zadanych elementów projektu

D. stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych

- Uczeń potrafi wybrać, zastosować i uzasadnić rodzaj rysunku do najlepszego zobrazowania zadanych elementów projektu

3. **METODY NAUCZANIA:** wykład informacyjny, instruktaż, ćwiczenia przedmiotowe

4. **ŚRODKI DYDAKTYCZNE:** prezentacja multimedialna, blok rysunkowy, ołówki

5. **FORMY ORGANIZACJI PRACY:** grupowa, indywidualna

6. **FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘCIA CELÓW:** wykonanie indywidualne zadanego rysunku

7. **STRUKTURA FAZOWA LEKCJI:**

I. Faza organizacyjna: (3min)

- przywitanie uczniów
- sprawdzenie obecności
- zapisanie tematu zajęć

II. Faza przygotowawcza: (5-7 min)

- nawiązanie do poprzedniej lekcji
- sprawdzenie zadania domowego
- zapoznanie z celami i zasadami pracy na lekcji

III. Faza realizacyjna: (25 min)

7. **Prezentacja multimedialna** (5 min)

Nauczyciel przedstawia uczniom stosowane w projektach terenów zielenionych rodzaje rysunku. Omawia zasady wykonania, różnice zasady doboru rodzaju rysunku do zobrazowania elementów projektu. Następnie instruuje ją wykonać podstawowe ćwiczenia poprawiające stabilność ręki.

8. **Zadania dla ucznia** - ćwiczenia poprawiające stabilność ręki (2 min)

Uczniowie kreślą zadane linie, koła i łuki. W zadany sposób pracują ręką i trzymają ołówek.

9. Prezentacja multimedialna - wprowadzenie do kolejnego ćwiczenia (8 min)

Nauczyciel wprowadza w sposób szkicowania osi i siatek i zadaje uczniom wykonanie osi i siatek perspektywy, aksonometrii, demetrii, izometrii. Po opanowaniu zasad uczniowie mają zadane wrysowania sześcianu w każde z odwzorowań.

10. **Zadania dla ucznia** – ćwiczenie (15 min)

Uczniowie ćwiczą szkicowanie osi i siatek podstawowych odwzorowań oraz wrysowywanie bryły w każde z odwzorowań.

IV. Faza podsumowująca: (5 min)

- Nauczyciel zbiera rysunki i omawia wybrane dobrze wykonane rysunki podstawowe błędy.
- Rozdaje rzuty brył z wybranymi formami odwzorowania do naszkicowania w domu.

Zamiast zakończenia

Cytując Profesora Kosińskiego:

Oprócz wymiaru edukacji akademickiej, edukacja w zakresie architektury krajobrazu to szkoła dobrego gustu. Jest ona przekazywana społeczeństwu przez profesjonalistów. Uczy spojrzenia innego niż podziwianie betonowego pudełka zawieszzonego w wirtualnej pustce. Absolwenci kierunku krajobrazowego powinni szerzyć swoim przykładem i perswazją szerzyć tę wiedzę szeroko – i gdzie trzeba – głęboko.

Imponująca jest rozpiętość tej skali – pożądanej – szkoły *dobrego smaku i kultury przestrzennej*. Rozciąga się od bukietu i doniczki z kwiatem aż po wrażliwość i wiedzę na temat wielkoprzestrzennych przedsięwzięć, rozciągających się daleko ponad widzialny horyzont. Dlatego *misja* kształtowania kompetentnych profesjonalistów – architektów krajobrazu to także misja kształcenia osób o szerokich horyzontach wiedzy i wrażliwości przestrzennej, a poprzez nich kształcenie w tej mierze społeczeństwa, praca nad narodową kulturą.